

ولخرجی سعودی ها و رویای ناتوی عربی

اغلب کشورهای عربی منطقه با کسری بودجه و بدهی های سنگین مواجه هستند و همین مساله باعث شده تا رژیم هایی مانند عربستان سعودی در تکاپو افتاده با حمایت مالی از این کشورها سعی کنند آن ها را در مقاصد خود همراه کنند، حربه ای که حداقل برای تشکیل یک ائتلاف نظامی کارساز نیست.

به گزارش آران نیوز: پنجشنبه گذشته بود که وزرای دارایی عربستان، کویت و امارات در بحرین گردهم جمع شدند تا چاره ای برای اقتصاد شکننده بحرین و اردن بیاندیشند و در نهایت توافقنامه ای را برای تضمین ثبات اقتصادی این دو کشور به ارزش 12 میلیارد دلار امضا کردند.

برخی از کارشناسان بر این باورند که حمایت مالی عربستان، امارات و کویت از اردن برای همسو کردن این کشور با طرح ناتوی عربی است که پیش تر از سوی دونالد ترامپ رئیس جمهوری آمریکا مطرح شده بود.

این در حالی است که نخستین واکنش اردن به طرح ناتوی عربی که از سوی یک مقام دولتی این کشور اعلام شد این بود که دولت اردن تصمیمی برای عضویت در این ائتلاف نگرفته است.

روزنامه «واشنگتن تایمز» که به جمهوریخواهان نزدیک است، مرداد ماه در گزارشی نوشت که طرح دونالد ترامپ رئیس جمهوری آمریکا برای تشکیل «ناتو عربی» با تردید مواجه است.

به نوشته این روزنامه، ناتوی عربی در میان شکاف دیپلماتیک گسترده ای که میان اعضای شورای همکاری خلیج فارس وجود دارد با تردیدهای جدی مواجه است.

همچنین «داگ برندو» دستیار ویژه رونالد ریگان رئیس جمهوری اسبق آمریکا و پژوهشگر ارشد در «موسسه کاتو» نیز گفته بود که ایده ایجاد اتحادی مانند ناتو در قلب خاورمیانه اساسا ناقص است.

تجربه اتحادیه عرب و شورای همکاری خلیج فارس نشان داده که بسیاری از اعضای این نهادها در مسائل زیادی با هم اختلاف دارند، مانند اختلاف قطر با عربستان، امارات، مصر و بحرین.

اما گذشته از این ها کشورهایی که قرار است عضو ناتو عربی شوند از جمله عربستان سعودی، امارات متحده عربی و بحرین با مشکلات بزرگ اقتصادی مواجه هستند که ممکن است موجودیت این کشورها را به خطر بیندازد.

اقتصاد بحرین در مقایسه با اقتصاد کشورهای حاشیه خلیج فارس به مراتب کوچکتر و ضعیف تر است. بر اساس آمار شرکت ملی نفت و گاز بحرین که شبکه خبری سی ان ان اخیرا در گزارشی عنوان کرد، با تولید نفت حدود 200 هزار بشکه در روز مواجه است.

همچنین وزارت دارایی بحرین پیش تر اعلام کرده بود این کشور در سال 2018 با کسری بودجه 3.1 میلیارد دلاری مواجه است. گزارش موسسه بلومبرگ نیز به نقل از صندوق بین المللی پول حاکی از آن است بحرین در میان کشورهای شورای همکاری خلیج فارس، بالاترین میزان کسری بودجه را داشته باشد. در این گزارش آمده است، ذخایر بانک مرکزی بحرین از سال 201، حدود 75 درصد کاهش یافته است و در اوت گذشته به 522 میلیون دینار یعنی حدود یک میلیارد و 390 میلیون دلار رسیده است.

در امارات متحده عربی وضع چندان خوب نیست. چندماه پیش میرمحمدعلی خان کارشناس اقتصادی ساکن دبی در مقاله ای با عنوان «اقتصاد دبی مانند تکه یخی در صحرا ذوب می شود» در پایگاه تحلیلی «مدرن دیپلماسی» اقتصاد دبی را درحال فروپاشی ارزیابی کرد.

وی در این مقاله چک های برگشتی و بی محلی که در بازار سرمایه دبی رد و بدل می شود در کنار سقوط بورس، املاک و مستغلات را نشانه هایی از بروز بحرانی بزرگ در آینده می داند.

این کارشناس اقتصادی نوشته است: در پنج ماهه نخست سال جاری ارزش چک های برگشتی 7 میلیارد دلار بوده و تعداد این چک ها 1.2 میلیون فقره یعنی معادل 39.3 درصد از چک هایی است که سال 2017 کشیده شده و سال 2018 زمان بازپرداخت آن بوده است.

پایگاه دویچه وله نیز ماه گذشته در گزارشی با اشاره به کاهش ارزش بورس دبی به میزان 13 درصد در سال جاری که بدترین نوع عملکرد بورس در منطقه خلیج فارس به شمار می رود، نوشته شده است بحران در روابط کشورهای حوزه خلیج فارس، به کاهش نقش دبی به عنوان مرکز تجارت و خدمات مالی ویژه کشور قطر و طرح های کلان این کشور و درصدر آن طرح جام جهانی 2022 شد.

حضور امارتی ها در جنگ یمن نیز که هزینه های سنگین مالی در برداشته مزید بر علت شده تا اقتصاد این کشور دیگر برای سرمایه گذران امن نباشد به ویژه پس از حملات پهپادی ارتش و نیروهای یمنی به فرودگاه دبی در چند ماه گذشته، هر لحظه ممکن است که این حملات به نقاط دیگر امارت های عرب نشین گسترش پیدا کند. امارات در ماه 50 میلیون دلار هزینه حملات هوایی می کند که در سال معادل 600 میلیون دلار فقط برای حملات هوایی است.

اما در عربستان اوضاع به کلی فرق دارد. چالش ها و بحران های پیش روی این کشور از رنگ و بوی دیگری است. بیکاری، تبعیض طبقاتی و جنسیتی، تورم، اختلافات درون خانواده سلطنتی، جنگ یمن، اصلاحات اقتصادی و اجتماعی و نیز رقابت های

منطقه ای تنها تعدادی از بحران ها و چالش های پیش روی حاکمان سعودی است. شاید همین ها بوده که دونالد ترامپ رئیس جمهوری آمریکا را تشویق یا واداشته که تاکنون بارها به صورت مستقیم یا غیر مستقیم در خفا یا آشکار بگوید که «اگر حمایت آمریکا نباشد، آن ها دو هفته هم دوام نمی آورند».

بر اساس آمارهای رسمی صادرشده از مرکز آمار عربستان، میزان بیکاری در این کشور رکورد جدیدی ثبت کرده به گونه ای که در سه ماه نخست سال جاری میلادی میزان بیکاری به 12.9 درصد رسیده است و این در حالی است که میزان بیکاری در سه ماه پایانی سال 2017 میلادی، 12.8 درصد بود.

بلومبرگ در گزارشی به شاخص فلاکت (جمع نرخ تورم و نرخ بیکاری) سال 2018 در جهان پرداخته بود و براساس آمار عربستان سعودی بیشترین سقوط را در بین کشورهای جهان داشته است تا به جمع 10 کشور اول فلک زده جهان پیوندند. براین اساس عربستان با شاخص 14.7 در رده دهم جهان قرار گرفت.

عربستان سعودی در سال 2017 با کاهش قیمت نفت در بازارهای جهانی که درآمد اصلی عربستان به آن وابسته است، به بازارهای وام متوسل شده بود و در همین راستا وزارت دارایی این کشور اعلام کرد که در 6 ماه نخست همان سال بدهی های عربستان 861 درصد افزایش یافت. عربستان در این مدت 3 تا 4 بار از بازارهای جهانی وام در قالب 30 میلیارد دلار اوراق قرضه، 10 میلیارد دلار وام و 9 میلیارد دلار چک از سرمایه گذاران در بازارهای جهانی اخذ کرده است.

در سال 2018 نیز بر اساس آمار عربستان سعودی حدود 11 میلیارد دلار از بانک های این کشور تا کنون وام دریافت کرده است.

هزینه های جنگ در یمن نیز باعث این شده تا عربستان به شیوه های مختلف از جمله وام و افزایش تولید نفت این هزینه را به نوعی جبران کند. به گفته کارشناسان در خوشبینانه ترین حالت، آتش افروزی عربستان در یمن هر روز 200 میلیون دلار برای آن ها هزینه دارد و در سال این رقم به 72 میلیارد می رسد.

انباشت بحران ها و چالش های بزرگ و کوچک کشورهایی مانند، عربستان سعودی، امارات متحده عربی و بحرین در سایه اختلاف های بیشماری که میان کشورهای عربی وجود دارد به نظر می رسد که طرح دونالد ترامپ برای تشکیل ناتوی عربی را حتی از همین الان با تردیدهای بسیاری مواجه ساخته است. به نظر می رسد، تزریق پول های نفتی سعودی ها هم نتواند رؤیای سران سعودی و ترامپ را برای تشکیل ناتوی عربی برآورده کند.